ins, fiinţă ori lucru, ceva care ţi s-a întâmplat, care s-a petrecut cu tine, adică o păţanie. Ci nu o faptă pe care ai săvârşit-o.

Inserţiunea evenimentelor în vreme nu apare, cum am mai spus, ca rezultatul făpturii unui subiect, ci ca acel al unei păţanii. Că „pătimire” nu înseamnă în româneşte numai suferinţă, în termenul restrâns de durere, ci alterare metafizică a fiinţei, adică păţanie, suferire a lucrării altuia, înregistrare a ei în fiinţa proprie, primire – o atestă expresia cântării bisericeşti, care vorbeşte chiar şi de „pătimirea bucuriilor”.

Categoria aristotelică a pasivităţii, a păţaniei, a pătimirii, în sens de suportare, de primire, de afecţiune metafizică, dizolvată în metafizica apuseană, sub presiunea făptuirii, cel mult în ideea „acţiunii reciproce” – domină la român asupra aceleia a lucrării, acţiunii sau energiei, cel puţin întru cât priveşte „lumea” şi toate fiinţele ei. Nu un subiect de acţiuni apare existenţa, pentru el, fie ea generală, ca firea, sau particulară, ca insul şi întâmplarea, ci un suport de pătimiri şi de păţanii, o schimbare de stări sub puterea altuia. Nu altceva exprimă cronicarul prin expresia: „sub vremi”.